

การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าประเพณีการตานขันข้าวในล้านนา

An Analytical Study of Value of Danakhankhow Customer in Lanna

พระครูศรีธรรมวิภัช^๑
PhraKrusridhammawipaj

บทคัดย่อ

การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าประเพณีการตานขันข้าวในล้านนาผู้วิจัยมีจุดประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาแนวคิด พัฒนาการของประเพณีการตานขันข้าวในล้านนา ๒) เพื่อศึกษาวิธีการ ส่งเสริมและอนุรักษ์ประเพณีการตานขันข้าวใน ล้านนา และ ๓) เพื่อศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของ ประเพณีการตานขันข้าวในล้านนา การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร และการสัมภาษณ์เชิง ลึก ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ใน การศึกษานี้ คือ การวิเคราะห์ และอธิบายผลการวิจัย

จากการศึกษาพัฒนาการของประเพณีการตานขันข้าวในล้านนา พบว่า การตานขัน ข้าวเป็นประเพณีหนึ่งที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานานของประชาชนในภาคเหนือส่วนใหญ่นิยมทำ กันในวันพระหรือวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันสงกรานต์ วัน คล้ายวันเกิด ซึ่งในวันดังกล่าวชาวบ้านจะนำภัตตาหาร ไปถวายพระที่วัดเพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้ พ่อ แม่ ญาติ พี่น้องที่ล่วงลับไปแล้วและเจ้ากรรมนายเวรเป็นการอนุรักษ์ และสืบทอด วัฒนธรรมการทำบุญ และยังเป็นการสืบทอดในเรื่องความกตัญญูต่อบรรพบุรุษโดยไม่ต้องใช้วิธี อบรมสั่งสอน แต่เป็นวิธีที่ผู้ใหญ่ได้ปฏิบัติตนให้ลูกหลานได้เห็นเป็นตัวอย่าง ในด้านการส่งเสริม และอนุรักษ์ประเพณีการตานขันข้าวในล้านนา พบว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพระพุทธศาสนา

---

^๑ วัดห้วยหม้าย ตำบลห้วยหม้าย อำเภอสอง จังหวัดแพร่

๖๖ วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร วิทยาเขตแพร่ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘)

ต่อตนเองและมีความสำคัญต่อผู้อื่นซึ่งการให้ทานนับว่าเป็นรากฐานแห่งพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริงเพื่อกำจัดกิเลส คือ ความโลภและความตระหนี่ในจิตสันดานและช่วยเหลือผู้อื่นสามารถผูกไมตรี ความสามัคคีของกันและกันได้ ควรช่วยกันส่งเสริมประเพณีนี้ให้เป็นเอกลักษณ์ของชาวล้านนาอีกทั้งช่วยกัน เผยแพร่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาให้เป็นที่ประจักษ์แก่ชนทั่วไป

ด้านคุณค่าของประเพณีการทานขันข้าวในล้านนา พบว่าเป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบๆกันมา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย และชี้ให้เห็นว่าชาวไทยให้ความสำคัญใน การบำรุงพุทธศาสนาด้วย ประเพณีการทานขันข้าว ยังเป็นเอกลักษณ์มีคุณค่าอีกด้านหนึ่งของล้านนาการให้ทานจึงเป็นพฤติกรรมที่ดีงาม ไม่เบียดเบียน กัน เป็นการฝึกคนให้รู้จักคำว่าให้ซึ่งกันและกันเป็นวิธีการนำคนเข้าสู่ชุมชนและเข้าสู่วิถีชีวิตของสังคมนั้น เขาเริ่มเรียนรู้ว่าระเบียบแบบแผน วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนหรือสังคม ประเพณีการทานขันข้าวในล้านนาจึงจำเป็นต่อการดำรงอยู่ของ คนในชุมชนล้านนา ที่จะช่วยให้สังคมมีความเจริญทางด้านจิตใจ สร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นใน ประเพณีของล้านนา ที่แสดงออกถึงความกตัญญู กตเวทิต่อผู้ที่มีอุปการคุณ ผู้เป็นบุพการีของตน

คำสำคัญ: วิเคราะห์, คุณค่า, การทานขันข้าว

Abstract

This research of the Analytical Study of the Values of Dana Khankhau Tradition in Lanna of 3 objectives, namely: 1) To study the concept of development of Dana Khankhau Tradition in Lanna 2) To study the method how to promote and preserve Dana Khankhau Tradition in Lanna and 3) To study the value of Dana Khankhau Tradition in Lanna. This research is a qualitative one by studying the documents and the deep interviews. The methodology adopted in the present study is the interpretation and the analyzation.

From the study, it found that the Dana Khankhau. Tradition in Lanna is a tradition of all the people in the north of Thailand which has been inherited for a long time. Most people like to do Dana Khankhau in the Buddhist Day or the important day in Buddhism such as the first day of the Buddhist Lent, the end of the Buddhist Lent, the SongKran Festival Day and the birthday. On these days, the people will bring food for offering to the Buddhist monks at the temple for dedicating merits to the parents, the relatives and the enemies from a former lives. It is to preserve the ment about the gratefulness to ancestors which out the teaching method of study, but it is the method which the adult will practice to be example for the younger generations.

In term of the promotion and the presentation the Dana Khankhau Tradition in Lanna, it is found that it is of the most importance to Buddhism, to oneself and to other persons. The Dana is really the basis of Buddhism, destroys the defilements and helps others. It also couldestablish friendship promote the tradition to be the identity of Lanna people and also to cooperate the spread the Buddhist Dhamma teaching to the general people.

From the value of the Dana Khankhau Tradition in Lanna it is found that, it is a tradition that is practised for a long time, the feet of which has reflected the influence of Buddhism to Thai societies and It shows that the Thai people are interested in maintaining Buddhism. This tradition is still the identity of the value of Lanna which is a good behavior, not to harm other. It is the training the people to know the word of giving thing to other. It is also a method that brings the people to come to the community and the way of life in the societies. In addition, this tradition is a very obliged to the well-being of the people in the Lanna communities. This fact will help the people development their mind and build up the faith in the tradition of Lanna which shows of the gave to gratitude to the benefactors to who are the earliest teachers as be their parents.

Keywords: Anlysis, Value, Danakhankhaw

บทนำ

ประเทศไทยในแต่ละภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้ จะมีเอกลักษณ์บ่งบอกถึงความเป็นตัวตนโดยสังเกตจากสำเนียงการพูด รูปร่าง สีผิว การแต่งตัวหรือขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละภาคก็จะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามสภาพแวดล้อมของภูมิภาค ประเทศ หรือคติความเชื่อในท้องถิ่น ความเชื่อ และการนับถือของชาวล้านนาในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน ตามพื้นฐานความรู้ที่ได้รับสืบทอดมาจากบรรพบุรุษของตนมา เช่น ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ความเชื่อทางไสยศาสตร์ ความเชื่อทางโหราศาสตร์^๒ เป็นต้น

ความเชื่อทางพระพุทธศาสนานั้น ประชาชนชาวล้านนาได้รับเอาความเชื่อทางพุทธศาสนาเป็น ๓ ระยะ คือ ในสมัยแรกนับแต่การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระโสณะและพระอุตรชนำมาเผยแพร่ในเขตสุวรรณภูมิ ระยะที่ ๒ ในสมัยพระนางจามเทวี แห่งศรีภูมิช่วยนำพระสงฆ์มาจากลพบุรีและมาประสานกับพระสงฆ์ที่มีอยู่เดิม ในอาณาจักรโยนกเชียงแสน ระยะที่ ๓ ในสมัย อาณาจักรล้านนาไทยได้รับพุทธศาสนาหลังลี้กวางค์เข้ามาอีกการนับถือพุทธศาสนาของชาวล้านนา จึงมีพื้นฐานมาจากไสยศาสตร์และโหราศาสตร์นับเนื่องด้วยศาสนาพราหมณ์แล้วมารับเอาพุทธศาสนาจากที่ต่างๆจนเกิดผสมผสานกันอย่างแนบแน่น การปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาจึงปนเปกันหมดระหว่าง พุทธ พราหมณ์และความเชื่อดั้งเดิมเช่น ความเชื่อเรื่องผี สาง เทวดา ความเชื่อเรื่อง กฎแห่งกรรม ความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์ ความเชื่อเรื่องอานิสงส์ผลบุญที่ทำ ความเชื่อเรื่องดวงชะตาราศีกับวิถีชีวิต ความเชื่อในเรื่องการตานขันข้าวในล้านนา ได้รับการปลุกฝังและถือปฏิบัติสืบๆต่อกันมา จนกลายเป็นประเพณีที่ทำกันมานานอย่างต่อเนื่อง ได้ผสมผสานแนวความคิดทางพุทธ ศาสนาและคติความเชื่อของชาวล้านนาเข้าด้วยกัน จนกลายเป็นวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมประเพณี การตานขันข้าวยังทรงคุณค่าทางด้านจริยธรรมคือทำให้ผู้ที่มาทำบุญนี้ให้ความสำคัญรู้คุณค่าของบิดามารดาหรือผู้มีพระคุณทั้งหลาย เช่น บรรพบุรุษที่เป็น ปู่ย่า ตายาย ญาติพี่น้องวงศ์วาน หรือต่อกัย้ความเชื่อเรื่องกรรม กุศลความดี เพื่อให้ละอายต่อการทำชั่วว่ๆ นอกจากนี้ประเพณีการตานขันข้าวยังมีผลในเชิงบวกทางด้านจิตใจ

^๒ มณี พยอมยงค์, **ประเพณีสิบสองเดือนล้านนาไทย**, (เชียงใหม่: ส.ทรัพย์การพิมพ์, ๒๕๔๓),

คือทำให้ผู้ที่มาประกอบพิธีมีความสบายใจ อันมีผลมาจากความเชื่อตามหลักโหราศาสตร์เกี่ยวกับโชคเคราะห์ที่ทำให้ตนมีความทุกข์ความเดือดร้อน แต่เมื่อได้มาทำและได้ฟังโหราของพระที่ประกอบพิธี ทำให้จิตใจปลอดโปร่งเพราะเชื่อว่าทำไปแล้ว ทำให้หายจากเคราะห์ทั้งหลาย อันเกิดจากคติความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ เช่นจากการเจ็บไข้ ดวงไม่ดี หรือภัยอันตรายต่างๆ เป็นต้น การदानชั้นข้าวมีใช้แต่มีคุณค่าของการให้ทานตามหลัก พุทธศาสนาหรือเป็นพิธีการส่งของให้กับคนตายเท่านั้น แต่มีคุณค่าทางด้านวรรณกรรมภาษาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่ควรหวงแหนและรักษาเอาไว้ พร้อมทั้งเผยแพร่ให้เป็นที่รับรู้และเข้าใจถึงความสำคัญของประเพณีการदानชั้นข้าวในล้านนา ดังนั้น การทำวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาแนวความคิดวิวัฒนาการของประเพณีการदानชั้นข้าว วิธีการส่งเสริมและการอนุรักษ์ประเพณีการदानชั้นข้าวและคุณค่าของประเพณีการदानชั้นข้าวในล้านนาว่ามีความเป็นมาอย่างไร มีวิธีการส่งเสริมและอนุรักษ์อย่างไร และมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตของชาวล้านนาอย่างไร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของประเพณีการदानชั้นข้าว ในล้านนาขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาพัฒนาการของประเพณีการदानชั้นข้าวในล้านนา
๒. เพื่อศึกษาประเพณีการदानชั้นข้าวในล้านนา
๓. เพื่อศึกษาวิเคราะห์คุณค่าประเพณีการदानชั้นข้าวในล้านนา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) และเก็บข้อมูล จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth-interview) ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านประเพณีการदानชั้นข้าวในล้านนา โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. การวิเคราะห์เอกสาร ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑.๑ เอกสารชั้นปฐมภูมิ

ศึกษาจากแหล่งข้อมูลในพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙ เพราะเป็นแหล่งข้อมูลหลักของการนำมาวิเคราะห์ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเถรวาท

๑.๒ เอกสารชั้นทุติยภูมิ

๑) ศึกษาจากงานเขียนของผู้รู้ทางพระพุทธศาสนา เป็นบุคคลที่มีความรู้ในหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนาที่ได้อธิบายหลักธรรมคำสอน ของพระพุทธเจ้าไว้ เป็นที่น่าเชื่อถือของบุคคลทั่วไป

๒) ศึกษาจากหนังสือ เอกสาร สิ่งตีพิมพ์และเอกสารต่างๆที่ผู้รู้ทางพระพุทธศาสนาได้เขียนไว้เกี่ยวกับประเพณีการตานขันข้าวและการให้ทาน

๒. เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth-interview) พระภิกษุสงฆ์และปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน ๑๐ ท่าน เป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านประเพณีการตานขันข้าวเป็นอย่างดี และมีชื่อเสียงในจังหวัดเชียงราย จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน

หลักเกณฑ์ในการสัมภาษณ์ คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไว้แล้ว คำถามจะเหมือนกันทั้ง ๑๐ ท่าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สัมภาษณ์อยู่ในขอบข่ายคำถามเดียวกัน เป็นการง่าย ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความชำนาญทางด้านประเพณีการตานขันข้าว ความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมีความใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนาจะต้องมีความรู้ความชำนาญ ทางด้านประเพณีท้องถิ่นเป็นอย่างดี (กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๖)

๓. รวบรวมข้อมูลจากแหล่งดังกล่าวแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียง ประกอบกับแนวคิดของผู้วิจัยเพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้นโดย ตอบตามวัตถุประสงค์และขอบเขตที่ต้องการจะศึกษา

๔. นำเสนอผลงานการวิจัยต่อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยต่อไป.

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าประเพณีการตานขันข้าวในล้านนาผู้วิจัยมีจุดประสงค์ คือ เพื่อศึกษาแนวคิด พัฒนาการของประเพณีการตานขันข้าวในล้านนา เพื่อศึกษาวิธีการส่งเสริมและอนุรักษ์ประเพณีการตานขันข้าวในล้านนา และเพื่อศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของประเพณีการตานขันข้าวในล้านนา

จากการศึกษาพัฒนาการของประเพณี การตานขันข้าวในล้านนา พบว่า การตานขันข้าวจัดเป็นประเพณีหนึ่งของคนในภาคเหนือที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน เพื่อทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติพี่น้องที่เสียชีวิตไปแล้ว หรืออาจจะเป็นการทำบุญให้ตนเอง การตานขันข้าวมีพัฒนาการในการให้ทาน ปัจจุบันนี้เปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย เช่น รูปแบบของอาหารที่ให้ทานในอดีตการตานขันข้าว ชาวบ้านล้านนามักจะทำอาหารไปทาน โดยจัดใส่ในถาดสำหรับที่เป็นถาดแล้วบนถาดจะมีถ้วยที่มีฝาปิด โดยจะนำอาหารที่ดีใส่ในถ้วยที่มีฝาปิด โดยไม่ให้นำแมลงวันมาตอม โดยจะนำสวยหรือกรวย ดอกไม้ ธูปเทียน พร้อมเส้นทานไปพร้อมกับของที่ถวายแต่ในปัจจุบันนี้การตานเปลี่ยนไปมากอาจเป็นเพราะวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ชาวบ้านมักจะจัดหาซื้ออาหารที่ง่าย ๆ ตามท้องตลาดใส่ถุงไปทาน โดยไม่ได้จัดใส่สำหรับไปทานซึ่งแตกต่างจากอดีตกาลมาก การตานขันข้าวจึงเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมของพัฒนาการในการทำบุญ และยังเป็นการสืบทอดในเรื่องของความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ โดยไม่ต้องใช้วิธีอบรมสั่งสอนแต่เป็นวิธีที่ผู้ใหญ่ได้ปฏิบัติตนให้ลูกหลานได้เห็นเป็นตัวอย่างสืบไป

วิธีการส่งเสริมและอนุรักษ์ประเพณีการตานขันข้าวในล้านนา พบว่า การตานขันข้าวเป็นวิถี ชีวิตพื้นบ้านของชาวล้านนาเราจะต้องช่วยกันสืบสานเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ทุกคนได้รู้ถึงวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นของตนซึ่งการส่งเสริมและอนุรักษ์เห็นได้ชัดเจน จากการที่พ่อแม่พาลูกหลานมาวัด แล้วสอนให้รู้จักประเคน รู้จักทาน เป็นระบบต่อเนื่องอยู่แล้ว ซึ่งเป็นการอนุรักษ์การสืบทอดอยู่ในตัว และเป็นการปฏิบัติสืบทอดที่ให้เห็นอย่างชัดเจนสอนให้เด็กได้เรียนรู้การปฏิบัติอย่างเห็นจริง เป็นระบบชัดเจนกลานิสัยเด็กโดยกระบวนการสังคม สิ่งเหล่านี้จัดได้ว่าเป็นการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นเบื้องต้น เป็นการประสานรอยร้าวในครอบครัวได้ ทำให้พ่อ แม่ ลูก ได้พร้อมหน้าพร้อมตากันมาในวัด ทำให้กลายเป็นเครือญาติ

อยู่ทำให้ครอบครัวอบอุ่น เป็นการสอนในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมผ่านกระบวนการนี้ ทำให้เห็น การสืบทอด พระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

การศึกษาคุณค่าของประเพณีการตานขันข้าวในล้านนา พบว่าในเรื่องของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนในท้องถิ่น มีคุณค่าทางด้านศาสนาส่งผลให้ศาสนบุคคล ศาสนวัตถุ ศาสนธรรม ทั้งสามประการนี้ให้ดำรงอยู่ได้ ซึ่งวิถีชีวิตชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิถีของชาวพุทธต้องอาศัยประเพณีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา เป็น การเสียสละ โดยเสียสละของที่เป็นของเรา รู้จักแบ่งปันในรูปแบบประเพณีที่มาในการทานแสดงออกถึงความมีน้ำใจ เห็นได้อย่างชัดเจนคือ เมื่อพระได้รับทานจากญาติโยมแล้ว เมื่อพระฉันไม่หมดก็จะแบ่งปันให้แก่ชาวบ้านที่เข้าวัด เด็กๆ ที่เข้ามาเล่นในวัด เป็นการชักชวนเด็กเข้าวัด ให้ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับทางวัด นอกจากนี้ยังมีคุณค่าด้านวรรณกรรม ซึ่งเห็นได้จากคำให้พรลักษณะต่างๆที่แตกต่างกันไปตามสำนวนโวหารของพระสงฆ์แต่ละรูป และคำสอนเล็กๆน้อยๆภายหลังจากการตานขันข้าวเสร็จแล้ว

สรุปความว่า ประเพณีการตานขันข้าว จัดเป็นวิถีชีวิตของชาวล้านนาที่ยึดถือปฏิบัติมาตามความเชื่อและการถือปฏิบัติของชาวล้านนาไทยแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามพื้นฐานของความรู้ที่ได้รับสืบทอดมาจากบรรพบุรุษของตน หากจะกล่าวถึงความเชื่อแต่ดั้งเดิมมานั้นชาวล้านนามีความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ประชาชนในล้านนาได้รับเอาพระพุทธศาสนาเข้ามาเป็นที่พึ่งทางใจนับตั้งแต่มีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในล้านนาจึงเกิดความเชื่อในด้านต่างๆขึ้น และความเชื่อเกี่ยวกับการให้ทานนี้เป็นการสร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง การให้ทานในรูปแบบ ของการตานขันข้าวเป็นการให้ทานที่เฉพาะเจาะจง เช่น การตานขันข้าวเพื่ออุทิศไปให้ผู้ล่วงลับไปแล้วให้ดวงวิญญาณของเขาได้รับส่วนบุญที่ได้อุทิศไปให้ ประเพณีการตานขันข้าวจะเป็นเอกลักษณ์ของชาวล้านนาได้นั้นทุกคนต้องให้ความร่วมมือช่วยกัน เผยแพร่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาให้เป็นที่ประจักษ์แก่ชนทั่วไป ในเรื่องของการให้ทานแก่บรรพบุรุษที่มีพระคุณต่อเราในอดีต เพื่อเป็นการแสดงออกซึ่งความกตัญญูต่เวทีย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ประเพณีการตานขันข้าวใบลานนาชั้นนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

๑. ควรทำการศึกษาวิธีการชักจูงนำเยาวชนได้เรียนรู้แบบแผน วิธีปฏิบัติอย่างถูกต้องของประเพณีการตานขันข้าวในล้านนา

๒. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของการตานขันข้าวที่มีคุณค่าอีกด้านหนึ่งของล้านนาซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการให้ทานที่มีวัตถุประสงค์เพื่ออุทิศให้กับผู้ตายและเทวดา

เนื่องจากสิ่งเหล่านี้ถือเป็นวิถีชีวิตชุมชน ล้านนา จะหนีไม่พ้นประเพณีการตานขันข้าวนี้ได้เลย การตานขันข้าวในล้านนาจึงจำเป็นต้องดำรงอยู่ ของคนในชุมชนล้านนาที่จะช่วยให้สังคมมีความเจริญทางด้านจิตใจ สร้างความขลังความศรัทธาให้เกิดขึ้นในประเพณีของล้านนาที่แสดงออกถึงความกตัญญูทศเวทต่อผู้มีอุปการคุณ ผู้เป็นบุพการีของตน ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

มณี พยอมยงค์. **ประเพณีสิบสองเดือนล้านนาไทย**. เชียงใหม่ : ส.ทรัพย์การพิมพ์. หน้า ๓, ๒๕๕๖.

